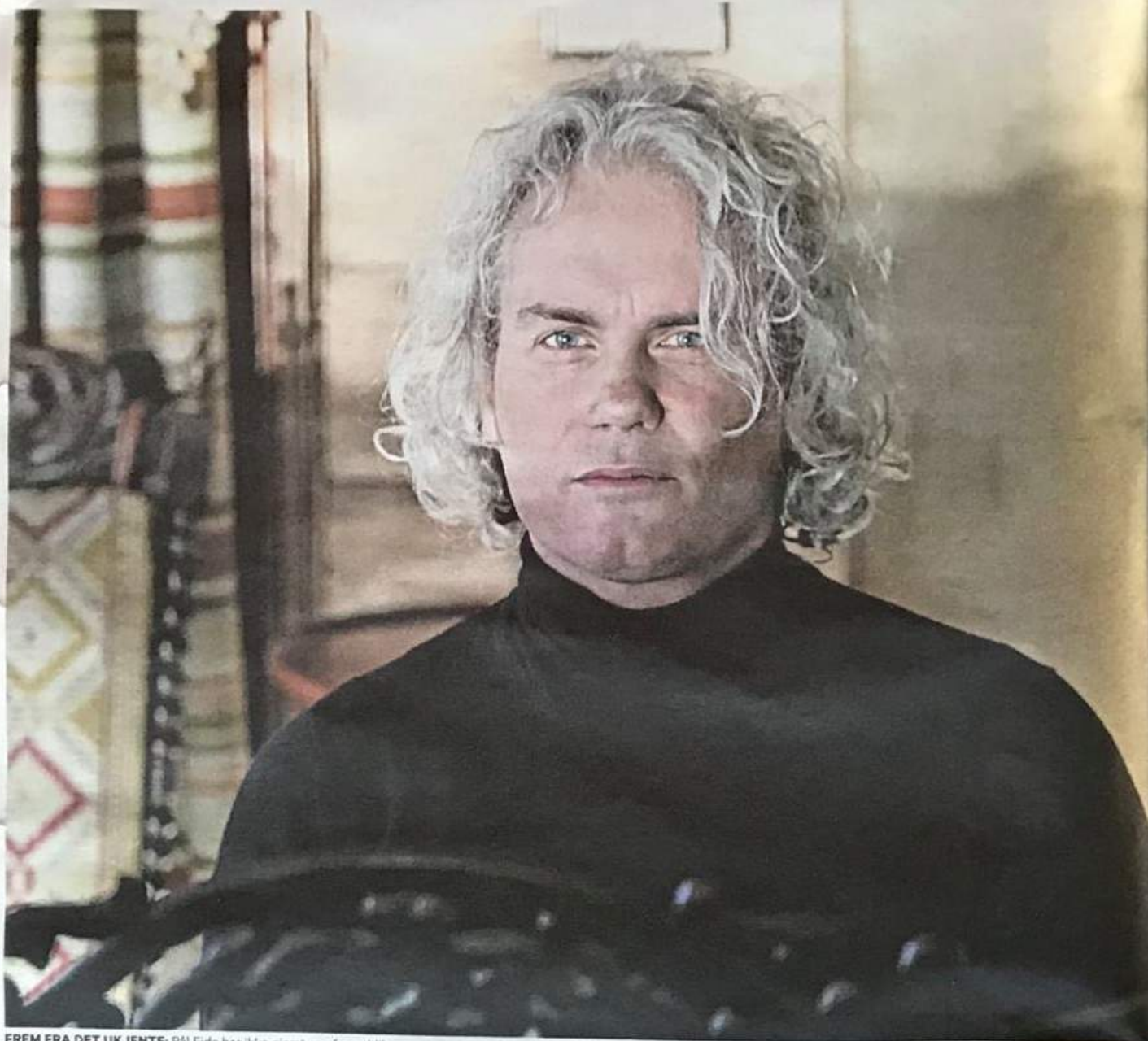


KULTUR

Kultursekretær **FRODE BJERKESTRAND** (red. 32833790)
 Nytteskriver **GURO H. BERGESEN** (red. 4563366) e-post: kultur@bergenstidende.no



FREM FRA DET UKJENTE: Pål Eide har ikke gjemt seg for publikum, men først nå føler han seg moden for en internasjonale karriere.

Nå lytter verden til Pål Eide

I ensomhet spilte Pål Eide til fingrene blødde. Først som 47-åring fikk pianisten sitt store gjennombrudd.

ERIK FOSSEN
 erik.fossen@bt.no
 foto: ØRJAN DEISZ

Pianokrakken kan være et ensomt sted å sitte. Bergensfødt Pål Eide har tilbrakt det meste av karrieren alene ved flygelet hjemme i Danmark. Manglende interesse fra omverdenen ga ham god tid til å utforske musikken, men kunne også gå på selvtilliten løs.

– Når man ikke får anerkjennelse for det man gjør, kan det være vanskelig å vite selv hvor godt arbeidet er, sier Eide.

Det trenger han ikke lure på lenger. Eides første internasjonale plateutgivelse har fått så god mottakelse at verden ligger for pianistens føtter. Toneangivende magasiner skriver om den ukjente pianistens «blendende virtuositet» og et talent som «ligger like mye i hodet og hjertet, som i fingrene». For en som er vant med å måtte spille mest for seg selv, er det ord som varmer.

– Man får ekstra tro på at det man gjør er bra, og lyst til å gjøre mer.

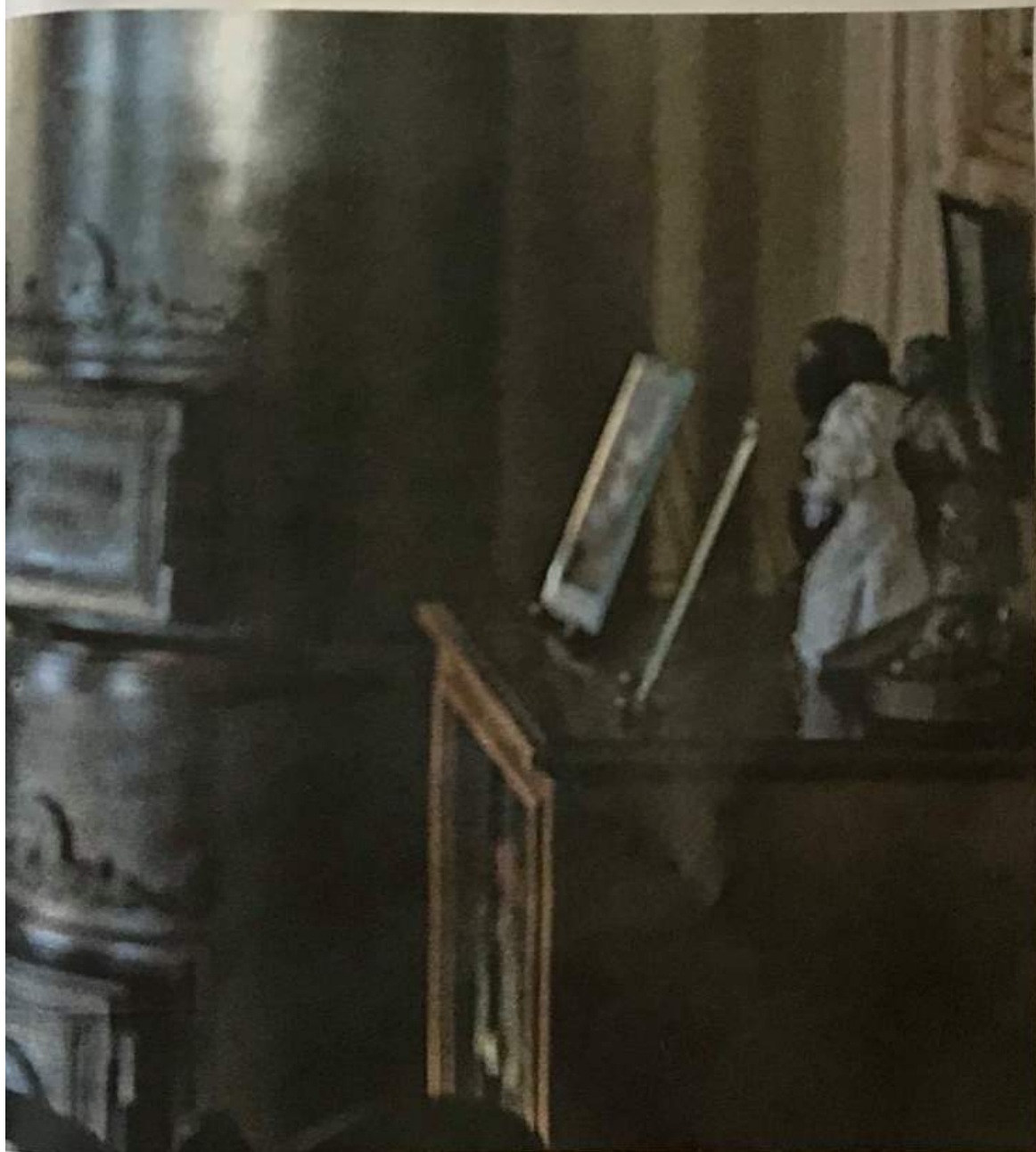
Kjempet for karrieren

Veien til suksess har vært lang. Eide begynte å spille piano som åtteåring, samtidig som familien flyttet fra Bergen til Kristiansand. Noen barnestjerne

ble han aldri, Eide brukte mer tid på idrett enn øving. Likevel var det noe særegent ved den unge musikeren.

– Som 11-åring ble jeg fortalt at jeg spilte som en gammel mann. Jeg tror det var ment som et kompliment, sier Eide.

Etter pianostudier i København og Moskva, ble Eide boende i Danmark. Han beskriver seg selv som en sjenert ung mann uten forretningstalent eller den fjerne anelse om hvordan man skaffet spillejobber. Spredte småkonserter rundt om i Skandinavia ga ham et lite inntektsgrunnlag, men det meste av tiden tilbrakte Eide hjemme i Humlebæk med sin musikkone og tre døtre. I stedet for å bli musikk lærer og gi opp drømmen om en stor



FAKTA

Pål Eide

- Konsertpianist. Født i Bergen, flyttet til Kristiansand som åtteåring.
- Utdannet ved Det Kongelige Danske Musik-konservatorium. Studerte senere ved Tsjajkovskij-konservatoriet i Moskva og under Jiri Hlilka i Oslo.
- Konsertdebuterte i 1997. Siden har Eide hovedsakelig spilt solokonsserter på mindre scener rundt om i Skandinavia.
- Har de siste par årene vekket oppsikt med sin første internasjonale plate-utgivelse, «Grey Clouds», hvor Eide spiller stykker av Liszt, Ravel, Debussy og Stravinskij.
- På Troidhaugen søndag spiller Eide stykker av Grieg, Sæverud og Monrad Johansen, samt hele Mussorgskijs «Bilder fra en utstilling».

karriere, benyttet Eide tiden til å fordype seg enda mer i musikken han elsker, fra romantikken til det modernes gjennombrudd.

– Når årene går og man arbeider veldig mye, uten at det kommer så mye ut av det som man håper, så kan det være en kamp for å fortsette. Men musikken trekker jo fremdeles, man kan ikke slippe den.

Skadet av hard øving

I ensomhet ved klaveret øvde Eide blant annet inn Maurice Ravel's «Gaspard» og Stravinskij's «Petrusjka», to av pianoverdens mest krevende verk. Innstuderingen var så krevende at det gikk på helsen løs.

– Man hamrer løs på pianoet med all kraft, seks til ti timer for

Jeg føler meg mer moden enn før, både musikalsk og menneskelig.

Pål Eide

dagen. Da kan man fort smadre både negler og fingertupper. Små skader ved negleroten kan bli veldig smertefulle, så man blir nødt til å spille med plaster. En gang begynte jeg å blø midt i en konsert, men da var adrenalinivået så høyt at jeg bare fortsatte, så det kom nok litt blod på tangentene.

Episoden gjenspeiler Eides personlighet som musiker. Han misliker prangende teknisk

briljering, men lever seg ofte så sterkt inn i stykkene at han mister tid og sted av syne.

– Jeg opplever musikken veldig sterkt og blir revet med, enten det dreier seg om det voldsomme eller det helt poetiske, sier Eide.

– Som pianist har jeg nok stor sensibilitet, men prøver å spille usentimentalt. Det er viktig at tolkningen av musikken ikke ødelegger et stykkes form. Altså at man ikke tar seg for mye tid mange steder – dermed ligger sensibiliteten innenfor noen veldig små nyanser. Det handler mye om timing og å spille fra hjertet. Så utvikler også spillet seg med årene.

At Pål Eide nå står på springbrettet til en internasjonal karriere handler derfor ikke bare om

at verden først nå har oppdaget ham, men også om at han selv endelig er klar til å ta spranget.

– Jeg føler meg mer moden enn før, både musikalsk og menneskelig. Jeg har fått en veldig ro i musikken min.

Hjem for å spille hos Grieg

Nylig ble Eide innlemmet i den eksklusive kretsen som har fått holde solokonsert på Louisiana kunstmuseum utenfor København. Nå ser han frem til søndagens konsert på Troidhaugen. Eide skal spille Mussorgskij, Monrad Johansen, Sæverud og Grieg på sistnevntes eget Steinway-flygel fra 1896.

– Jeg har aldri spilt på et så gammelt flygel før. Hvert instrument kan ha sin egen personlighet. Selv liker jeg ofte å spille på

gamle instrumenter, som har mer sjarm enn de moderne, sier Eide.

Som utvandret bergenser har Eide et sterkt forhold til Grieg. Under sine lange opphold i Danmark ble bergenskomponisten faktisk en venn av Eides kones familie.

– Jeg har et fotografi av Grieg i min kones oldefars stue, hvor han med et drømmende blikk sitter ved flygelet med Nina ved sin side, sier Eide.

– Har din egen familie vært like støttende?

– Ja, familien er selvfølgelig stolte av meg. For dem er det kanskje overraskende at jeg har et så stort talent, det har de ikke kunne vite før. Selv føler jeg meg ikke som noen annen person enn før.